

Voorzitter van het Europees Parlement Roberta Metsola
Bijeenkomst Europese Raad op 20 oktober 2022

Geachte collega's,

Opnieuw komen we hier bijeen op een moment dat de burgers van Europa – de mensen die we hier vertegenwoordigen – kijken naar ons voor beslissingen en leiderschap.

Ze maken zich zorgen. De overloopeffecten van de Russische aanval op de manier van leven die we lang hebben aangenomen als vanzelfsprekend, zorgen ervoor dat onze mensen zich vandaag minder stabiel en minder veilig voelen en dat ze minder vertrouwen hebben in de toekomst.

Ze kijken naar ons voor richting, voor een uitweg die de gemoedsrust zal terugbrengen die velen verloren hebben. We moeten krachtdadig en eensgezind reageren, en onze reactie moet proportioneel zijn. Het is tijd voor reuzensprongen in plaats van kleine stappen. Dat is de enige manier om vooruit te komen, of het nu gaat om het aanpakken van de stijgende elektriciteitsprijzen, de afnemende gasvoorziening, de oplopende inflatie – die nog niet haar hoogtepunt heeft bereikt – of de reactie op de illegale, onverantwoorde en brute Russische invasie van het soevereine Oekraïne.

De pandemie heeft ons laten zien dat we kwetsbaar zijn op het gebied van gezondheid; de Russische invasie heeft ons laten zien dat we kwetsbaar zijn op het gebied van veiligheid en defensie. De zwakke punten van ons energiebeleid zijn blootgelegd, en er is van geprofiteerd. Onze bevolking vergrijst en de mondiale toeleveringsketens staan onder druk.

Onze eenheid moet echt zijn – de kleinste gemene deler mag niet de maatstaf zijn. We moeten sneller optreden en grondiger te werk gaan.

Dit geldt voor energie: we verkeren wel in een betere positie dan een paar maanden geleden, maar we zijn nog steeds kwetsbaar voor een relatief gastekort in combinatie met een inelastische vraag en de externe factor dat

Rusland gas inzet als wapen. Het besef dat Europa te maken krijgt met onvoldoende aanbod en dat zijn opslag ontoereikend is en zijn blootstelling groot, heeft geleid tot paniek op de markten en tot prijsvolatiliteit.

Er zijn lacunes die we moeten verhelpen. Een gemeenschappelijk optreden, solidariteit wat gasvoorziening betreft en de totstandbrenging van een geloofwaardige eengemaakte energiemarkt zijn nodig om veerkracht op te bouwen in de toekomst.

De Commissie heeft een aantal dringende voorstellen op tafel gelegd. Van het belasten van uitzonderlijke winsten over het verminderen van de vraag naar gas tot het vaststellen van een nieuwe benchmark voor lng. Het Europees Parlement is verheugd over deze maatregelen, maar tegelijkertijd bestaat de indruk dat ze wel eens te weinig kunnen zijn voor onze Europese bedrijven met intussen onmogelijke exploitatiekosten, of voor onze gezinnen die niet langer hun rekeningen kunnen betalen.

We moeten denken op langere termijn. Wat we nodig hebben is een geloofwaardige visie op onze energiemarkt van de toekomst. Er is een gezamenlijk aankoopmechanisme voor gas nodig. Dat is de enige manier om samen een uitweg te vinden en elkaar niet te overbieden nu het er het meest op aan komt. We moeten opnieuw de mogelijkheid bekijken om de elektriciteitsprijzen los te koppelen van de gasprijzen – bij wijze van buitengewone, tijdelijke maatregel.

De tijden veranderen, en er zijn nieuwe manieren nodig om dingen aan te pakken. We moeten voorbereid zijn. Het is niet eenvoudig, we hebben allemaal te maken met onze binnenlandse druk en realiteit, maar de zaken in ons eentje aanpakken mag geen optie zijn. De inzet is te hoog. We moeten samenwerken – in echte solidariteit. En het nieuws van vandaag over de nieuwe groene energiecridor die Portugal, Spanje en Frankrijk verbindt, is een goed voorbeeld van hoe we gemeenschappelijke oplossingen kunnen vinden.

Het Parlement blijft bereid zijn rol te spelen – en we kunnen dat snel doen, zoals eerder dit jaar met betrekking tot gasopslag, en zoals we ook zullen doen met

REPowerEU. We begrijpen de omvang van de uitdaging. We zijn er klaar voor. Voor een langetermijnherziening van onze energiemarkt staat het Europees Parlement klaar om aan de slag te gaan en klaar om resultaten te boeken.

Het Europees Parlement is een partner en een bondgenoot. We hebben dezelfde doelstellingen. We dienen dezelfde burgers. De leden van het Europees Parlement nemen de boodschap mee terug naar hun land van herkomst. Ze kunnen de burgers uitleggen wat we doen en waarom dat nodig is. Dat is van cruciaal belang voor het behoud van onze eenheid en het tegengaan van het Russische verhaal en de Russische desinformatie, die tot doel hebben ons te destabiliseren en te verdelen.

We zijn ons bewust van de zorgen van gezinnen en bedrijven. Snelle, dringende oplossingen betekenen niet dat we onze gewone wetgevingsprocedures omzeilen. Het Europees Parlement verleent Europese democratische legitimiteit aan de voorstellen die we aannemen, en daarom moet het Parlement volledig worden betrokken bij de nieuwe voorstellen die op tafel liggen. Dat is belangrijk voor de mensen.

We kunnen onze rekeningen onder controle krijgen, en dat kunnen we doen zonder onze klimaatdoelstellingen voor de lange termijn op te geven, maar we kunnen dat alleen samen doen.

De stijgende energieprijzen voeden uiteraard de inflatie, wat leidt tot een lager beschikbaar inkomen voor gezinnen en bedrijven. Als volgende stap zullen onze banken en de financiële sector onder druk komen, met hogere hypotheekrentes en de gevolgen daarvan voor onze woningmarkt. De inflatie met dubbele cijfers en de snel stijgende rente leiden tot een tsunami, met als gevolg een groot waardeverlies voor de woningen en salarissen van mensen en voor de nationale begrotingen.

Onze economie herstelde zich goed na de pandemie dankzij ons kader voor economische governance en onze NextGenerationEU. Nu moeten we de juiste voorwaarden scheppen om particuliere investeringen te stimuleren, teneinde de EU-economie weer op een stabiel groeipad te brengen.

Oplossingen kosten geld. Tijdens de pandemie hebben we schulden gecreëerd die zullen moeten worden terugbetaald met eigen middelen – en we weten dat die niet volstaan. Meer schulden aflossen en hogere tekorten creëren kan alleen als onze economieën groeien. Groei is de enige uitweg. Dat brengt me terug bij energie – we moeten de prijzen verlagen om overal weer tot een solide economische groei te komen. Op die manier kunnen we de sociale en economische gevolgen van de crises waarmee we worden geconfronteerd, opvangen en ons richten op de meest kwetsbaren.

Onze economie heeft deze impuls nodig. Dat is niet alleen een kwestie van welvaart, maar ook van veiligheid.

Dat betekent ook dat opnieuw moet worden gekeken naar de EU-begroting. Het nieuwe MFK heeft al te maken gekregen met tal van uitdagingen. Het biedt onvoldoende middelen en flexibiliteit om te reageren op crises, of voor het financieren van nieuwe prioriteiten. We hebben een herziening nodig om het aan te passen aan deze tijd. Oplossingen buiten de begroting of simpelweg een herziening zullen mensen niet de antwoorden geven die ze van ons verwachten.

Ik weet dat er grote terughoudendheid bestaat om dit dossier te heropenen. Ik ken de politieke realiteit, maar het MFK moet toekomstbestendig worden gemaakt door middel van ingebouwde flexibiliteit. De maxima moeten waar nodig worden verhoogd om rekening te houden met nieuwe behoeften en nieuwe prioriteiten.

We proberen geld te vinden om humanitaire hulp te verlenen aan Oekraïne, om de wereldwijde voedselcrisis aan te pakken, om natuurrampen het hoofd te bieden en om onze beleidsambities op het gebied van energie, defensie en strategische autonomie te financieren. En dan zijn de honderden miljarden nog niet meegeteld die nodig zijn voor de wederopbouw in Oekraïne.

En in plaats van de beperkte middelen die we in de EU-begroting voor deze prioriteiten hebben, uit te geven, moeten we het beschikbare geld gebruiken om de schuld van NextGenerationEU terug te betalen, omdat we het niet eens

zijn geworden over nieuwe eigen middelen, en omdat de stijgende rentetarieven ons ertoe verplichten veel meer geld te betalen dan gepland. Het gaat om 450 miljoen EUR extra in 2023. Dit is steeds moeilijker uit te leggen.

We kunnen de schuld niet aflossen naar goeddunken, ze moet worden terugbetaald. Als de rentevoeten hoog blijven, zal de schuldaflossing voor NextGenerationEU de volledige capaciteit tenietdoen van de begroting voor crisisrespons, en de middelen aantasten die bestemd zijn voor de EU-programma's.

En bij dit alles moet ook nog onze hulp aan Oekraïne worden opgevoerd. De problemen waarmee we worden geconfronteerd, houden met elkaar verband. Het zijn verschillende kanten van hetzelfde probleem – aangewakkerd door de Russische agressie en expansionistische theorieën die thuishoren in onze geschiedenisboeken.

De golf van willekeurige aanvallen op steden en civiele infrastructuur in heel Oekraïne is schokkend, maar er moet doortastend tegen worden opgetreden, onder andere met:

- meer sancties
- meer militaire steun, met name luchtverdedigingssystemen, tanks en zware wapens
- meer inspanningen voor het aanpakken van de in Oekraïne gepleegde oorlogsmisdaden

Dit is belangrijk als we willen komen tot vrede – en daartoe komen is een must. Maar het moet een echte, duurzame vrede zijn, die blijft. Al te veel van de landen die u leidt, hebben ervaring met bezetting – velen van u in eigen persoon. We moeten leren van de pijnlijke geschiedenis van Europa en begrijpen met wie we te maken hebben. Vrede is ons doel. En echte vrede kan er alleen komen met gerechtigheid – met een tribunaal om onderzoek te voeren naar oorlogsmisdaden, de plegers ervan en teruggave.

We moeten bereid zijn om verder te gaan. Sancties hebben tegenstanders, daar ben ik me van bewust, maar ze zijn noodzakelijk, ze werken en ze moeten nog ingrijpender worden, onder meer met Loekasjenko in Belarus.

De toekomst van Europa ligt in het vermogen dat het heeft om zich aan te passen, snel, vastberaden en eensgezind. We moeten in dezen namelijk inzien dat elk teken van verdeeldheid zal worden uitgebuit en tegen ons gebruikt.

De brute, illegale en niet te rechtvaardigen invasie van Oekraïne door Rusland laat zien dat we ons moeten aanpassen en dat defensie en veiligheid bovenaan onze agenda moeten blijven staan om weerwerk te bieden tegen hybride aanvallen. Wanneer Rusland in de winter onvermijdelijk escaleert, moeten we Europa gaan zien als een gemeenschap met 43 miljoen mensen extra die van ons afhankelijk zijn. We moeten voorbereid zijn.

En de realiteit is dat onze defensie afhankelijk is van Oekraïne en van de hulp die we de mensen daar bieden. De luchtverdedigingssystemen. De tanks. De financiële steun. De politieke steun.

Tot slot wil ik het hebben over Moldavië, de armste staat in Europa, die zwaar getroffen is door de gevolgen van de Russische oorlog tegen Oekraïne, zowel in economisch als in humanitair, energie- en zelfs politiek opzicht. Moldavië moet onze aandacht krijgen en heeft onze praktische hulp nodig.

Ik weet hoeveel u al hebt opgeofferd: politiek, financieel, militair. Ik weet dat vragen om meer en sneller niet gemakkelijk zal zijn. Maar gemak is nooit een criterium geweest voor actie. Het is nodig. Het is van cruciaal belang en het is aan ons om dit aan te pakken, en ik ben ervan overtuigd dat we dat samen kunnen.